

Advies kennisgeving MER, aanleg van een  
aardgasvervoerleiding Kollsnes (Noorwegen) –  
Zeebrugge (België), on-shore gedeelte



Nummer : IN.A.2007.150  
Datum : 12 september 2007  
Auteurs: Griet Ameeuw, Marijke Thoonen  
Vragen naar : 02/558.18.15 [marijke.thoonen@inbo.be](mailto:marijke.thoonen@inbo.be)  
Geadresseerde : Pascal Van Ghelue  
Melanie Franck  
Aantal bladzijden : 4

Geachte,

Hierbij vindt u onze opmerkingen bij de kennisgeving MER: "Aanleg van een aardgasvervoerleiding Kollsnes (Noorwegen) - Zeebrugge (België), on-shore gedeelte."

Aanvullende randvoorwaarden bij het onderdeel milieubeheerrecht uit de matrix met juridische en beleidsmatige randvoorwaarden (pg. 18, Tabel 3- 1) kunnen zijn:

- *Het Maatregelenbesluit (21 november 2003)*. De relevante bepalingen van het zogenaamde Maatregelenbesluit bij het natuurdecreet worden hier best vermeld. Vooral hoofdstuk VII waarin de procedure voor afwijking van het verbod op onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN is opgenomen, wordt relevant geacht.
- *De RAMSAR-gebieden (Conventie van 2 februari 1971)*. Dit zijn "wetlands" of water(vogel)gebieden van internationale betekenis en hebben als doel waterrijke gebieden op grond van hun internationale betekenis in ecologisch, botanisch, zoölogisch, limnologisch of hydrologisch opzicht te beschermen. Er werden in Vlaanderen vijf gebieden aangeduid.
- *Het Vegetatiebesluit (10 september 1998)*. Dit besluit leidt tot de instelling van een vergunningsplicht voor het wijzigen van de vegetatie en van lijn- en puntvormige elementen. Het vegetatiebesluit werd genomen in uitvoering van de Wet op het Natuurbehoud, in het kader van de bescherming van de landelijke ruimte. Het is van toepassing op de volgende gebieden op het gewestplan:
  - a. bepaalde vegetatietypen in:
    - natuurgebieden met wetenschappelijke waarde (natuurreservaten of R-gebieden);
    - natuurgebieden (N-gebieden);
    - bosgebieden;
    - bosgebieden met ecologische waarde;
    - valleigebieden;
    - vallei- en brongebieden;
    - agrarische gebieden met ecologische waarde;
  - b. lijn- en puntvormige natuurelementen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied.
- *Het Duinendecreet (14 juli 2003)*. Het decreet tot bescherming van de zeeduinen is een ruimtelijke bescherming van duingebieden, ongeacht de aanduiding op het gewestplan. In deze gebieden geldt een volledig bouwverbod en een verbod op vegetatiewijziging. Beschermde duingebieden worden aangeduid met het oog op de bescherming, de ontwikkeling en het beheer van de maritieme duinstreek.
- *De Instandhoudingsdoelstellingen*. Voor de Speciale BeschermingsZones (Habitatrichtlijnen en Vogelrichtlijnggebieden), worden op dit moment Instandhoudingsdoelstellingen (IHD 's) opgemaakt. De reeds beschikbare beleidsdocumenten kunnen geraadpleegd worden bij het Agentschap voor Natuur en Bos.

Betreft de bemaling van het grondwater: - **Wanneer de sleuf aangelegd wordt moet er strikt rekening gehouden worden met de duur en het seizoen waarin de bemaling van het grondwater gebeurt. Bemaling gebeurt het best tijdens de winterperiode.** In het VEN-gebied Sashul bijvoorbeeld, dat zal doorkruist worden volgens het basistracé, komen duinvallei-elementen voor (Provoost S.). Deze duinvallei-elementen vereisen een vochtige standplaats en bijgevolg kan bemalen tijdens perioden van lage grondwaterstand (zomer en lente) vernietigende gevolgen hebben. De maximaal toelaatbare grondwaterschommeling (winter – zomer) voor het in stand houden van dit natuurtype is 120 cm [1].

**Daarnaast moet in natuurgebieden de bemalingsduur zo kort mogelijk zijn.** De aanleg van de open sleuf in natuurgebieden gebeurt daarom best zoveel mogelijk gefaseerd. In het MER moet onderzocht worden welke mogelijkheden leiden tot de kortste bemalingperiodes, zoals bijvoorbeeld de lengte van de strengen inkorten. **Een bijkomend aandachtspunt is dat er een minimumdiepte moet vastgelegd worden, waarop dat er bemaald zal worden**

**in de technische beschrijving van het project.** Deze diepte moet tijdens de uitvoering van de werken strikt gerespecteerd worden langs geheel het tracé van de leiding.

Betreft de speciale uitvoeringstechnieken: - **In het MER dienen de mogelijke effectverschillen tussen de uitvoeringsalternatieven - open sleuf of speciale uitvoeringstechnieken - vergeleken te worden, liefst in een overzichtelijke samenvattende tabel.** Deze kennis kan bijdragen tot de keuze van het meest natuurvriendelijk uitvoeringsalternatief. Gezien het basistraject doorheen het VEN zou lopen, kan hier ook het Maatregelenbesluit (Art. 32, § 2) aangehaald worden: "Elk alternatievenonderzoek moet onderbouwd zijn met een argumentatie waaruit blijkt dat er voor de activiteit geen alternatieven zijn die geen of minder onvermijdelijke schade aan de natuur in het VEN kunnen veroorzaken". Om aan deze bepaling invulling te geven, moeten de alternatieven gekozen worden die het minste onherstelbare en onvermijdelijke schade aan de aanwezige VEN-gebieden toebrengen.

Betreft de aanleg van de ondergrondse pijpleidingen ter hoogte van de ontvangstterminal (pg. 29 e.v.): - Zoals blijkt uit de omschrijving van het project blijkt, zal er een nieuwe ontvangstterminal aangelegd worden die zorgt voor de verdeling van het toekomstige aardgas. **In de technische beschrijving van het project (pg. 31) wordt geen enkele vermelding gemaakt van de projectwerken omtrent de ontvangstterminal.** De mogelijke milieueffecten van dit onderdeel dienen ook onderzocht te worden in het MER, zoals bijvoorbeeld het effect van de geplande bemaling op het grondwaterpeil (en bijgevolg de omliggende natuur) of de veroorzaakte geluidsoverlast. Volgens het principe van de natuurtoets (Natuurdecreet art. 16. § 2) geldt immers dat de kennisgever moet aantonen dat de activiteit geen vermijdbare schade kan veroorzaken. Dit geldt voor projectwerken in eender welke gewestplanbestemming - dus ook voor industriegebied - en bijgevolg ook voor de ontvangstterminal.

In het kennisgevingdossier wordt er gesignaleerd dat de fysico-chemische samenstelling van het opgepompt grondwater sterk kan verschillen van dat van het oppervlaktewater waarin geloosd wordt. Daarenboven kan het opgepompte water in zones dicht bij de kust zilt zijn (cfr. verziltingskaarten) (pg. 58). Door de hoge concentratie zouten kunnen sterkere negatieve effecten te verwachten zijn dan het geval zou zijn bij lozing van doorsnee grondwater. Daarom wordt het bemalingswater best niet geloosd in zoet oppervlaktewater met een matige/goede kwaliteit. Tevens kan er rekening gehouden worden met de categorie waar de waterloop toe behoort; bij grotere stromen is de verdunningsfactor groter. Bij de technische uitwerking van de projectwerken in het MER dient aangegeven te worden in welke waterlopen er geloosd wordt en hoe dit uitgevoerd zal worden.

Betreft de aanduiding aandachtsgebieden (pg. 61): - De aanduiding van de aandachtsgebieden steunt o.a. op de aanwezigheid van bijzondere beschermingen (wetgeving en beleid). Hiervoor is het belangrijk te weten dat de afbakening van het VEN nog niet voltooid is. De afbakening van het VEN - tweede fase - is momenteel nog lopende. Er dient dus op terrein ook gekeken te worden naar de ligging van natuurelementen in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied, die geen deel uitmaken van het VEN of het Natura 2000-netwerk en de link tussen deze gebieden en het projectgebied. Gebieden die bijvoorbeeld belangrijke verbindende structuren of een voldoende groot aaneengesloten areaal hebben of hoge potenties bezitten kunnen in de toekomst ook een wettelijk beschermingsstatuut krijgen en verdienen daarom evenveel aandacht als VEN of Natura 2000-gebieden.

Betreft de beschrijving van de referentiesituatie voor de discipline fauna en flora (pg. 61): -Men zal beroep doen op de BWK (Biologische WaarderingsKaart), de ecosysteemkwetsbaarheidskaarten, terreininventarisaties, het GNOP en diverse studies die de afgelopen jaren door afdeling Natuur werden uitgevoerd. **Deze laatste dienen nader**

**gespecificeerd te worden en uitgebreid onder de loupe genomen te worden in het MER. Het gaat hier over gebiedsvisies, beheerplannen van natuurreservaten, ecosysteemvisies etc.** Voor de beschrijving van de habitat 's geldt het Natura 2000-handboek "Europees beschermde natuur in Vlaanderen en het Belgisch deel van de Noordzee" als referentie.

Betreft de criteria voor de aanduiding van de aandachtsgebieden (pg. 61): - Naast het voorkomen van rodelijstsoorten kunnen de meer algemene, typische soorten voor het habitatype tevens als criterium dienen voor de afbakening van aandachtsgebieden. De rodelijstsoorten en typische soorten kan men eventueel thuisbrengen onder de noemer van "aandachtssoorten" waarvoor de vereiste habitatkarakteristieken kunnen beschreven worden.

Betreft de effectvoorspelling en -beoordeling voor fauna en flora (pg. 63): - De terreininventarisaties voor de discipline fauna en flora zijn niet ruim genoeg. **Om de volledige lading te kunnen dekken wordt best het gehele studiegebied voor de discipline fauna en flora gebiedsdekkend geïnventariseerd.** Door enkel de oppervlakten aan waardevolle biotopen te inventariseren, die direct vernietigd worden, kunnen secundaire effecten op de aangrenzende biotopen over het hoofd gezien worden. Verdroging van natte biotooptypes aangrenzend aan het projectgebied kan hier een voorbeeld van zijn.

Betreft de afbakening van het studiegebied voor fauna en flora: **-Terreininventarisatie in combinatie met de Gebiedsvisie voor het buitengebied Kust-Polders-Westhoek is te raadplegen voor de afbakening van het studiegebied voor fauna en flora.** De Gebiedsvisie is een ambtelijk en maatschappelijk gedragen document (opgemaakt in het kader van de afbakening van de agrarische en natuurlijke Structuur van het buitengebied) dat te vinden is op de website van Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO).

Betreft de postevaluatieprogramma 's (pg. 79). Er worden blijkbaar geen postevaluatieprogramma 's voorzien om de leemten in de kennis op te vullen. Omdat er regelmatig aardgasleidingen worden aangelegd zou het nuttig zijn – in het kader van de effectvoorspelling – om de situatie na de aanleg van de leiding te monitoren. Op deze manier kan meer inzicht verkregen worden in de mogelijke effecten. **Hiernaast dient er eveneens meer onderzoek te gebeuren naar de algemene effecten van de aanleg van aardgasvervoerleidingen.** Voor reeds opgestelde MER 's kunnen de ingeschatte effecten vergeleken worden met de desbetreffende referentiesituatie en vervolgens met de huidige situatie. Een degelijke benadering kan gehanteerd worden naast de huidige methodiek voor effectvoorspelling om zo tot een meer realistische inschatting van de effecten te komen.

In de hoop dat bovenstaande bemerkingen tot een constructieve manier bijdragen aan de inhoud van het MER.

[1] Vandenbussche V., T' Jollyn F., Leten M. en Hoffman M. 2002. Systematiek van natuurtypen voor Vlaanderen: 11. Kustduinen. Verslag van het instituut voor Natuur- en bosbehoud.